

Womhaj Bóh!

Czísło 21.
29. meje.

Lětnik 2.
1892.

Szerebiske nježelske łopjenka.

Wudawaju so kóždu sobotu w Šmolerjez knihiczišczerńi w Budyschinje a so tam dostacź sa shtwórtlětnu pšchedpłatu 40 np.

Gradi.

1 Pětra 4, 7. 8: „Bliško je pšichol kónz wschitkich wězow. Teho dla budźće stróšbi a wachujeće k modlitwam.“

Bože špicze je nimo. Tón Anjes je horje jěł, i jaknej trubu powitany wot jandželskich chorow horjelach, kotrež jemu napschecziwo spěwachu: Šhwaleny budź, kiž pšchindže w njenje teho Anjesa, Hosiana we wyškofczi! Je jako dobywać krocził psches njebješa njebješow a je so šhnył k prawizy majestofcze we wyškofczi. Ma wolijowej horje pak, i wotkal bě k swojemu trónej pšchijěł, džeschtaj dwaj njebjestaj póšłaj w bělej drascze k tym sa nim hladazym wuczomnikam: „Wy Galilejszy mužojo, sčto wy stejo do njebješ hladacze? Tón Jesuś, kiž je wot waš horje wsaty do njebješ, budže tak pšchincz, kaž jeho widžili sčze k njebješam horje špicz. Wuczomnizy to i radofcžu škšicha a džeja dom do Jerusalema a čakaju. Čakuju na wulcze šwjateho Ducha, kotrež na šwjatoczniczku so šta, a čakaju na šašopschindženje Šhrystušowe, kotrež na šudnym dnju so štanje. Jesuś je k nim pšichol w šwjatym Duchu a je šwoje šłowo dopjelnił: „Ja waš nochzu šhroty wostajicz, ja pšchindu šašo k wam“, wón budže pšchincz w šwojej krasnofczi a budže šwoje šłowo dopjelnicz: „Wótče, ja chzu, hdžež ja šhm, so bychu tež czi šami pola mje byli, kotrychž mi dał šh“. Šo tym, šo běchu šwjateho Ducha dostali a bě šo tak jich přenje čakanje dopjelnił, ležesche jich zyle druhe šchesczijanšte žiwjenje bjes Božim špiczom a Šhrystušowym šašo-

pšchindženjom, běchu jako czi, kotřiz na šwojeho Anjesa čakaju.

Tak tež našche šchesczijanšte žiwjenje leži bjes Božim špiczom a Šhrystušowym šašopschindženjom, je šo móhl rjez wulki exaudi — tydžeń czińiko. Šnajemy wschat šwoje šwjatki, hdž tón Anjes k nam pšchindže w šwjatej šcheczenizy a nam šwojeho Ducha da a je pola naš wostal w šwojim šłowje. Tola pak čakamy w wěrje a w lubofczi a w nadžiji, čakamy na to, šo jeho wobliczo wohladamy, čakamy na nowe njebješa a na nowu semju. Šrašchej šo šwjate pišmo a tych wošebnych muži Božich a džeczi Božich nutškach, budza czi wschitzy wotmolwicz: „Ny nimamy tudy wobstajneho města, ale to pšchichodne pntamy, šmy čakali na město, kotrež twjerdže šašofcne je, kotrehož twarz a štworiczel je Bóh. Šdž pak šo teho nadžijamy, sčtož njewidžimy, dha jeho čakamy w ščerpliwofczi.“ Je domchzycze we wutrobje šchesczijana, kotrež pod džěłom a bėdženjom šwontneho žiwjenja a pod šabbatnymi sčtundami šnutškowneho žiwjenja, pod wješelom a rudženjom jow delkach njemjelczi, ale šwoje šchidła hiba hornjej domišnje napscheczo.

K tajtemu smyšlenju našcheje wutrobny, k tajtemu adventškemu šchtaltej našcheho zyleho šchesczijanštwu chze naš tón japoštol pšchihotowacž, hdž naš dženska dopomni: „Bliško je pšichol kónz wschitkich wězow. Tón Anjes je bliško. Teho dla budźće stróšbi a wachujeće k modlitwam.“ Dwe wězy pak dyrbitej přjedy hicz a šo rozwicz a dofonjecz, přjedy hacž tón Anjes pšchindže. Ta jena je přėdowanje teho ewangeliona na wschěm šwěcze.

Na dnju Božeho spicja, hdyž so tón Anjes wot wuczomnikow roszohnowa, je wón poruczył: „Dzicze po wschém swěće a wuczecze wschitkich ludži a předujece to ewangelion wschemu stworjenju!“ Tón Anjes nochze sašo pschińc, doniž tuta pschifasnja njeje dopjeljena, a hacž runjež nětk je so wóšomnacze stow lět minyło a milionam póhanow to ewangelion je pschipowjedane, dha wschaf hišcže druhe miliony w nozy a w šmjertnym khlódku ředza, k kotrymž ewangelion so hišcže dobyło njeje. W tutej myšli je tón skutk šwjateho missionstwa wažny pokazat na šwětnym segerje, pschetož tón Anjes praji: „To ewangelion wot teho kralestwa budže předomane po wschém swěće k wobšwědczenju wschitkim ludžom, a tehdy budže tón tónž pschińc.“ Druhi kruč je rošwicze a srawjenje antiskheščijanstwa. Tón Anjes je prajil: „Njech woboje (njerjad a pscheńza) hromadže roščje hacž do žnjow“, a Pawoł praji: „Njedajecze so na žane wašchnje nikomu šawjesč, pschetož džen šhrystušow nješchindže, khiba so přjedy to wotstupjenje so štanje a šjewjeny budže tón čłowjek tych hrěchow a to džěcžo teho škaženja, kiž je pschecziwnik a so pošbėha wysche wschitkeho, komuž Bóh a Boža šlužba řekaju“. Šow mašch tón druhi pokazat na wulkim šwětnym segerje. Derje temu čłowjekej, kiž so na tutón seger wušteji a pschezo wě, kať wjele je na čašu a w tym šwojim čašu wopomni, šchto so k jeho měrej hodži!

Pod šněhom šachowanj.

Wokeny šu wschě šesacziwane.

Pschecželo, pój nětkle šobu so wnu do města na hrjebu. Šaska šama je tam trochu wuška a žiwjenja w njej runje wjele njeje. Škoro wschě kžěki tu w njej šu šhuduške, maťe a niške, wschě po jenyh šchofu, nimale kóžda k šětro kónczišojtym šwišlemi; nětotre wot nich šu kuš řjenšche a dušnišche, a šchtož je na nich drjewjane, je k pišanej barbu wobarbje. Š wjěšcha tam wscho jeno šhudny džewaly lud bydli; — tule horbaty krawcziš, tamle šhromy šchewcziš, tamle muž, kiž ša ludži drjewjanzy džěka, a wysche wscheho hišcže tójšchto šhudeho ludžika. Najřjenšche domške je tam kowarjež. Do šameje kowarņje du šchěroke durje, so móhli ludžo k lóhka k konimi do njeje, hdyž čžedža šebi je dacž wobkowacž. W kowarņi je šady w kucze wobladacš duchawu, bóle w přědku nakólo. Šdyž mišchr se šwojim kowarškim na nakowje kowa, a wobaj k hamorom na tole žahke želešo kowataj, tehdy tam te šchřě wokoło njeju jeno kať lětaju, džěczata se šušodštwa pať tam wokoło wječzora wschě se šwojimi jašnyhmi kufelkami šchřicziš wješeke kufaju. Šaj, tajšele něšchto je ša nje pschezo wonaške wješeke.

Do kowarņje k šhwilemi tež dvě holcžy pschindžeschej, ale duzy běšchtej wobej šašo k kowarņje do kuchiny škoczišej: to běšchtej kowarjowej džowzy, kotrejž jemu w domje wscho žónške džělo čžinjeschtej, pschetož kowar be šwudowjeny. Kowarjeř řekachu Šankš Kóncziš a jeho džowkowaj Šanka a Marša. Wšchi šamej kowarņi štejesche na žylej hašy najmješcha a najnižcha kžěka. Ludžo běchu hižo husto prajili: „Wšche čžo-tež-to šebi Kónczišez mišchr tule štaru budku nješupi? Tu dyrbať wón dacž šwottorhacž, potom měť wón prawe duščne město ša wobkowanje a njetřebať šebi wjazy dacž konje nuts do kowarņje domjesč.“ Durje w teje budzy běchu niške, na wobimaj bokomaj duri be wuške maťe wofno. Na durjach a na wofnach njebe wjazy wjele barby widžecž, a tšěcha be k mochom wscha wobroščjena. Wjšche duri be wofno. W tym běchu šchlenzy jašne, šady nich běchu beke, čžiste šawěšchi, a ptacža klětkta tam wišasche, ale ptacž w njej žadny wjazy njebe. Delnje wofna běchu k wokenžami wschě šesacziwane. Ša štara maťa kžěka be na šuchu kofoš podobna, kiž je šwoje přjerje wschě šeshubika a šebi šłowu špody šchidleschka šatylka.

Kowarjeř Marša pschi wofnje ředžo šhijesche. Šo poknju, hdyž be se wschém hewaschim druhim džělom hotowa, mějesche pschezo ša to šwoje šhwile. Na hašy so niž jeniczi čłowjek njechasche pokazacž, pschetož runje be kuš šněha našchto, a pschezo hišcže tam šněh džěšche. Šenož wróblki šame tam wokoło lětachu,

a štakachu k jeneje tšěki na druhu a šchawrijachu na tón hrošny šněh, kiž be jim wschón jich měť škasyl, haj jim tež wjěšchu štarosčž wo jich kuš řewjenja nacžinił.

Runje tam, hdyž be so Marša pschi wofnje wušnyška, móžesche wona wscho wobladacž, šchtož so na hašy poba, haj hacž na šame torhosčez móžesche tam wona dohladacž, hacž tam šchto k wosom jědže, abo řeschi dže a hacž wozazy šašo na štraž čžahnu. Še wofnje na delzy mějesche šwoje řjane řjenčzi štejo, myrtu a čžernjome maťe řójiczi, a šchtož be tam hewaf hišcže wot řóži řjaneho wobladacž. Šawěšchi be šebi wschě řjenje natyřala a te bechu hišcže wschě řjane beke, hacž runje jej nan druhdy wječzow k trubki tójšchto kura do šitny napacha.

Na štole pschi wofnje ředžo šebi Marša tež k šhwilemi dušchnu šchucziš šanješe, a jejny špěwčč řjany, řěny šaklineča. Šódlu pať šebi pschezo šwěru šhijesche a druhdy šašo kuš na hašy pokufny. Ale tam wofnach njebe dale ničžo wobladacž, hacž so šebi tam hólzy je šněha kulki čžinjachu a k nimi jedny do drugeho mjetachu, a šněha so pschezo wjazy džěšche. Dołho so jej to njechasche lubicž, duž šebi radšcho šašo nowy špěwčč šajřewa a šebi pschezo šašo šwoju wěž pilna dale šhijesche.

Šejna šotra Šanka be byka bješ tym na šubi, — ta be šebi tam čžyřka šchaty šušchicž a be šebi šwoje pošlenje špowišchala, ale šhnyčž jej tam pschi tajšimle šněhojtyh wjedřje ničžo njechasche, a duž be, kať móže šebi to kóžda šama myšlicž, na to mjeršaza.

Š nowa be Marša šašo k wóčkom na hašy pohladnyřa a hlej, nětkle tu něchto hašy horje čžehnje. Ale kať pomakku tón tola šwojej nošy, jenu po drugej šbėha! Šaj wschaf, w šněšy so hubjenje dale kroczi, a šětre wulke brěmješchto ma na šhribjecze tež; to pať je šebi do čžorneje kóže šawalit a k twjerdyh řjemjenjom šesapařať. W jenej ruzy pať ma šwój twjerdy kij, ale wón so na njón prawje jara řepjera, kať byť wschón na šmjercž mucžny. Šliže a bliže tón muž pschindže. Nětkle je widžecž, kať je do woczow. Wón je wschón šchery a pošmurjeny a hlada šrudny k woczomaj kólo wokoło so, kať čžyř šebi tu šchto donamakacž. Čži hólzy, kiž tamle na hašy hrajřachu, šu so wschitzy na boť wušnyřli a naštróženi temu mužej dali nimo so hičž.

Nětkle je tu tón muž pschi šamej kowarņi. Wón je štejo šawořtať a hlada k tameho boka hašy dołho na tu maťu kžěku w šušodštwe. Marša dyrbi pschezo na nješo hladačž. Tón pať wschón šrudny k woczow hlada, kať šechyř šapřaknyčž. Nětkle překi psches hašy dže, wosmie šebi želešny šlepať na durjach do ruři a šakapņje so k nim ři křócž. Šotom pošřucha, hacž jemu ničto nješchindže wocziničž. Ale niž ničto jemu napšchecziwo nješchindže. Wón kroczel do šady štupi a k woczomaj horje k hornim wofnam pohlada, hdyž šu te šchlenzy tajke jašne a te šawěšchi tajke beke a šakiwņje horje, kať čžyř šebi tam dvě šnatej wóčžy namakacž. —

Ša holcžka pschi wofnje je šebi wscho to wobkěžbowala. „Šchto-tež-to tónle muž je? Šchto-tež-to šebi wón tam w teje kžězy phta? Ach, luby Božo, tón móže so tam dołho wo durje škapacž; tam jeho niž ničto wjazy nješakřychi. — Wot šandženeho řyđenja šem je tam ta kžěka wscha prošna, tehdy buchu jejne wokenzy wschě šesacziwane.“ Marzy be teho woboheho wušpřozņneho muža řel. Wona do wofna šabucha; dokeľ čžyřche jeho šama na so ředžbliveho ščžiničž — wón na nju wschón šrudny pohladny, kať čžyř jej řjež: „Ty wschaf mi ta nješy, kotruž šebi jowle phtam“, — a wona na to k šłowu a k řamjenjomaj řčžezje, kať čžyřka jemu řjež: „Wšcho škavanje čži jowle ničžo nješpomha; tam čže tola ničto nješšychi.“ Ale tola so tón muž šašo k nowa pócņnje wo durje škapacž, a to junu wóřišcho.

Nětkle šebi Marša wofno woczini, niž runje rad, dokeľ be jej jejnyh řójicžkow a řjenččkow řel, ale wona šebi hinať pomhacž njejedžišche. Š wofnom won kufnyšchi wona na teho muža šawoľa: „Šamleječe wam ničto wjazy njebydli. Ša kžěka je na pschedaň! Šoho šebi tu phtacze?“ —

Duž tón muž na nju k wulkimaj woczomaj pohladawšchi jej pomakku praji, kať byťo jemu čžezto padko, tole šłowččto wuprajicž: „Njebydli Dubina wjazy jowle? Wona je šwudowjena. Wšchaf je tola tale kžěka jejna byťa?“

„Luby pschecželo“, jemu Marša na to praji, „haj wschaf, bydliťa je jowle Dubina pschezo, ale pónđželu řyđenja rano je wona wumřjela a šřjedu popokřdnju šmy ju šhowali, — džęřpa pať je hižo šašo přať, — nješcže wo tym ničžo šhonili? Wjš drje řčže — —“

Duž ho tón muž wšchón do hromadki sašypny a ležesche tam w kněhy na kolenjomaj, i hłowu na sanknjnych durjach, a ta holeczka, wšcha nastróžana sašlyšcha, so wón wšchón i hłowom płacze a stona.

Schto dyrbesche tu Marka nětke sapoczecz? Wona ho wó jstwie do duri wustupi a pocza wołacz: „Ganka, Ganka, pój, jeno pój, ale duzy, duzy!” Nan bě runje khwilku i kowarškim do města sašchol, a wuczomnik, — woni jemu pschezo „hlypy Pětr“ rěfachu, bě i nimaj sam doma. (Potrocžowanje.)

Židzi — najhóršchi njeprscheczeljo našeho luda.

W nominach sańdženeho tydjenja stejese wošjewjennj šjawnj pschednoschf na robotu 28. meje w Budyščinje, kiž směje khěžorstwo-šejmski sapóšlanž Zimmermann i Draždžan wo „schfódnoscz židowstwa sa wikowanje, rjemještka a ratarštwu“. Tón knjes chze po tajkim rosjašnicž, kaž židzi wikowanju, rjemještništwe a ratarštwje schfódža. Hdnyž to wošjewjenje czitachmy, někotremužkuljž ta myšliczka pschindže: schto dha chze nam tutón mužik wjele noweho powjedacz, to wšchaf my wěmy, so šu židzi nahrabni ludžo, so nihdy došč nimaja, so kóždeje škladnosczje wuzija, hdžez je pienjezka sašlyžicž. Š tajkej myšliczku pač bychmy ho šjebali a šo temu runali, kiž do studnje panuwšchi šo jemu poskicžazu wumóžeršku ruku nješapschimnje, hacž runje je w šmjertnym strasche. Ša šebi myšlu, so tón abo druhi Šsereb, kiž je tón pschednoschf šlyšchaf, šo tež mojeje myšle domoj wróczi, tam hišcže nadróbnišcho a dokladnišcho našhoniwšchi, fajki wulki strach našchemu ludej wot židow hrosny. Wulki czaš je, so my tutón strach špóšnajemy a šo wobaramy, prjedy hacž šmy žyle w židowškich mozach. Wšchudžom šo hibaja tutón strach špóšnawšchi; konservativna štrona, kotraž šo dołho šjawnje pschecžimo židam wuprajicž nješwěri, je nětko špóšnafa, so temu blěje i pucza hiež njemóže a je wojowanje pschecžimo wšchitko škazaje a šahubjaje židowškej mozy tež do šwojeho škutkowazeho porjada pschijaša; duž luby šerbški ludo, dyrbišch tež ty šlyšchecž, so šu židzi twoji najhóršchi njeprscheczeljo, kotšič chzedža tebje do hubjenštwu pschinjescž.

Hdnyž my psches rjanu šerbšku krajinu pucžujemy, widžimy wonkach na polach lubych Šserebow, kiž pilnje na šwojich polach džělaja wot ranja hacž do wječora, so bychy něščto měli, schtož by jim a i nimi tež žylemu ludej sa wužitk bylo. Šaj našch lud je džělawnj lud, kiž chze to, schtož wón trjeba, šebi tež se šwojim džětom sašlyžicž. A tak tež němški lud, i kotrymž my Šserebjo hromadže bydlimy w pschesjenosczji, džěla a próžy njelutuje, so móhł plody šwojeho džěla wuziwacz. Tak nimale wšchitke ludy myšla a czinja. Ale jedyn lud je, kiž hinač myšli — to je židowški lud. Wón jenicžny sa tym steji, šebi to, schtož šu drusy nadžělali, bjes džěla a próžy dobycz. To by njerosum był, hdny bychmy chžyli pschecžimo židam bycz jenicžny teho dla, dokelž maja druhu wěru. Hdny bychy židzi tajžny ludžo byli, kaž drusy, kiž chzedža džělacz a šo wot šwojeho džěla žiwicž, njeby nikomu na myšle pschischko jim pucz šastupicž. Dokelž pač šu woni lud, kiž chze šam nicžo njedžělajo našch lud khudy a hubjenny šczinicž a šo šam wobohaczajo našch lud podtkóžicž, mamy pschecžimo nim wustupicž.

My šo praschamy: tak šu židzi k nam pschischli? Woni šu šo šradžu nuts šuntyli; ništo jim nuts kašaf njeje. Šižo našchi wótzojo šu šo wobarali a wěsčje, hdny by to w jich mozach ležalo, bychy jim najradšcho po tym šamym pucžu won pokasali, po kotrymž běchu pschischli. Ale czi židzi běchu pschezo mudri a šerschtujo běchu tež husto w wušfoczi a trjebachu pjenjesh — a tajku škladnoscz woni wuzichu a radži pjenjesh počžichu. Šczěhmw teho běšche, so dyrbjachu potom czi šerschtujo jich w kraju cžerpicz a tež lud nusowacz, so židow njewuczěri. Tak šu woni, žusy lud, šrjedža bjes našch lud pschischli a to niz w pschecželnej myšli, ale i tym wotpohladom, našch lud šjebacz wo to, schtož je šebi w pocze šwojeho woblicza nadžělaf. Hdny by bjes nami šjawnje towarštwu hromadže štipicz a prajicž chžylo: „Džělacz my nječamy, ale my chzemy druhim to wšacz, schtož šu šebi nadžělali“, bychmy my i dobrym prawym tajkich towaršchom rubježnikom mjenowali. Še šame sašady a wotpohladny maju židzi. Woni maja šwoje wustawki sa šwoje škutkowanje. Še wustawki rěfaja Talmud. W štarých cžafach našch lud hišcže malo wo tutých židowškich knihach šnajesche, ale w nowšchim cžafu je šo wošebje profesor Šohling w Brašy i tym sašlyžbnj czinil, so je Talmud pschestudowawšchi nam te wotpohladny, i kotrymž židzi džělaja, wotkrył. Tak rěfa na pschiklad § 51 wuczaha i tuteho Talmuda: „Wóh

tón Anjes je židam žylu šemju dač; wšchitko, schtož je na šemi, je jich wobšedženštwu a woni móža šebi to na šajšezuli wšchnje wšacz.“ Šo tajkim wšchitko, schtož my wobšedžimy, šlyšcha po prawom židam a hdnyž naš židzi wobšradnjeja, šjebaja, šo jenož šwojeho wobšedženštwu mozaja a hdnyž je žid někoho cžisčje wuzyžaf, dže do šwojeje synagogi a džafuje šo Bohu sa bohate žohnowanje. Š tym pač došč njeje, ale tež wšchitke ludy žyšeje šemje pod jich móž šlyšcheja. Talmud nješpšipóšnawa mandželštwu bjes tymi, kiž židzi nješku. Wšchitzy, kiž židzi nješku, šu po tutých knihach kaž pšw, šfót; haj šamo na jennym měščje šo wupraji, so šu hišcže wjele mjenje hacž šfót. Druhđe šašo w židowškim Talmudže steji: „Wšchifasane wšchaf runje njeje, tych, kiž židzi nješku, moricz, schtož pač to czini, šebi sašlyžbu pschjed šwojim Bohom dobudže“ a šašo druhđe: „Židowšny léfario maja to pramo na tajkich, kiž židzi nješku, léfariške pospny czinicž, so móhł židam sa wužitk bycz; hdnyž tež tón šamy, na kotrymž tón pospny czinj, pschi tym wumrje, je tola židowški léfariš i tym Bohu špodobny šfuf czinil“ a w tej myšli je žyly Talmud špišany. Šo šu tola woprawdže wustawki derje šarjadowaneho rubježnišeho towarštwu. A hdnyž hacž dotaf tute wustawki židowškeho škutkowanja nješnajachmy, móžachmy jich škerje hišcže bjes nami cžerpicz; ale hdnyž je šnajemy, tola wjazny šmėrom pschihlawowacz njemóžemy. Šichetož czi židzi kóždu móžnu škladnoscz wuzija šwoje nješnicžomne wotpohladny do šfufka šajicž a woni šu Bohužel hižo wjele dozpili. Šich móž je hižo wulka. Wšchudžom šo cžisčježa. Šasche štarošlawne šerbške měšto Budyščin, šajke běšche to pschjed 25 létami a šajke je nětko, tehdom tam žaneho žida nješnojachu a nětko — te hašny, na kotrychž je najwjazny žiwjenja, šu pokne židow; na pschiklad na bohatej hašny, druge abo tola ščezje šhlamy šu w židowškich rukach a to je šo sa malo lét štacz móhlo a šaf budže to, hdnyž to hišcže někotre léta tak dale dže. Šaschich rjemještnikow a wikowarjow woni šanicžuja; te bankeroty w pošlednich měšazach w Budyščinje šu tež i wjetšeho džěla židzi šobu šawinowali. A wy šerbšny ratarjo, hdnyž wy šobotu na žitne wiki pschindžecze a chzeczje šwoje žita, kotrež šče po cžezkim džěle a próžowanju domoj šhowali, pschewowacz — my židam do rufi padnjecze a woni, niz my, płaczšnu postajeja; židzi wobšnjeja žyly wiki; schtož chzedža woni dač, ša to dyrbicze jim to šwoje pschedacz, hewaf jo njewotbudžecze. A schtož czi židowšny pschekupžny, nječ šu to šchaty abo drašta abo cžrije, ša tunje pjenjesh poruczajo, to je pač hubjenny njerjad, pač šu to jim tajžny šchescžijenjo nadžělali, kotšič běchu prjedy šamostatni a psches židow khudži a hubjeni jim džělacz dyrbja sa mšdu, pschi kotrež móhli hłodu wumrjecž. My wšchaf na wšach tón strach nětke hišcže wot daloka widžimy, ale teho dla nješmemy ruzy do kłina položicž; pschetož dołho trašo njeby, a my dyrbjeli šami na šebi cžucz rječazny wotrocžštwu, do kotrychž chze naš židowški lud šamknycz. Šastróžaze šu woprawdže te powjescze, kotrež wšchědnje wo pschibjerazej mozy židow šlyšchimy.

Židzi, kiž šu šo jako žusy lud k nam nuts šczisčezeli, šu ša 40 lét wjetšchi džěl šamoženja žylyho šamoženja našeho žylyho khěžorstwa šebi dobyli. A niz jenož pjenjesh, ně tež wulki džěl ležomnosczow je w židowškich rukach. Š Šarlinje, hłownym měščje žylyho khěžorstwa, 49 procentow wšchěch ležomnosczow židam šlyšcha a wot tych 51 procentow wjetšchi džěl tež jenož po šdaczju našchim krajanam šlyšcha, pschetož židža maja na wulkim džělu šchescžijanškich wobšedženštwow šwoje pjenjesh wupožčene, a wobšedžerjo dyrbja jim jich pjenjesh derje šadanicž. A Bohužel je tež wošebje w Šruskej wjele šemjanow w židowškich rukach. Šaf dha pač je to móžno bylo? Šo je i teho pschischko, so wjetšchi džěl wojerškich wšchischich se šemjanow wobšteji. Tym mlodym šemjanom pjenjesh njedošahaja k drohemu žiwjenju, šajkež wojeršny wšchizny Bohužel wjeddu, woni k židam džēja a czi jim počžuja; psches to šfóncžnje tež jich šaršchi židam do rukow padnu, hdnyž wot šynow napraštanj dołh w prawym cžafu šaplaczicž njemóža. Židzi dadža šebi šwoje hypotheki na rjane rycžeršubla šapšowacz a tak maju jich židzi w šwojej mozy. Še šemjanow šo nětko najwšchichki šastojnizy našeho štata wušwoluja. Šchto pač potom, hdnyž móhlo šo štacz, jo šu šeni šastojnizy w židowškich rukach!? A dale hdnyž našch nekajku šfóžbu, trjebafch šwojeho šastupjerja, adwofatu abo kaž nětł prajimy: rěczniku. Šyčaj šebi nětko na pschiklad w Šarlinje šeneho šchescžijanškeho šastupjerja; to budže tebi cžezko šchescžijanškeho namafacz, pschetož bjes 660 rěcznikami je 590 židow. Šajke pač budže tvoje šastupjenje, hdnyž ty wěšch, so žid drugeje myšle nima, hacž tebi tvoje pjenjesh se šafa wuczahacz.

